

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: To hyrdebrev. — To salmer til Jesu Hjerte. — Konsistorium. — Svenske helgenlegender. — Fra Vikariatet. — Hvem gjør det efter? — Dementi. — St. Olavs Forbund. — Herhjemme — og derute.

RETT + OG + SANNHET

To hyrdebrev.

«St. Olav» har hermed den glede å bringe et utdrag av høiarverdige Superior for Mellem-Norges kirkedistrikt, pater *Wittes*, og høiarverdige Superior for Nord-Norges Kirkedistrikt, pater *Starkes*, hyrdebrev for fasten i år. Dessverre tillater vår innskrenkede plass oss kun å bringe de ledende tanker i de to vektige skrivelser.

I. PATER WITTE :

Høitelskede i Herren!

Et hellig år er forkynt. Det er det tredje i pave Pius XI's pontifikat. Anledningen er 1900 årsdagen for vår Frelses død og opstandelse.

Et hellig år! Den tanke vekker skjulte krefter i katolikkenes hjerter. Den maner og kaller til å stå stille en stund i livets uro. Den minner om, at vi her på jorden ikke har et blivende sted, men søker det tilkommende.

Den maner til å gjenreise og fornye det åndelige sjeleliv. Et hellig år er et gjenreisnings og fornyelses år. Det har det alltid vært, fra den tid av, da jubileumsbasunen i Jødeland forkynte jubelåret inntil nu da Petri efterfølgers røst lyder over hele den katolske verden og bebuder det hellige år 1933.

I en tid som vår, da materialisme og vantro trenger frem med uhyggelig makt og holder på å gjennemsyre alle samfundslag, må vi spørre oss, hvor skal frelsen komme fra? Kirken har det bestemte svar rede: Fra korset. For 1900 år siden blev korset reist på Golgata. Det blev løftet mot himlen som et tegn på Guds rettferdighet, men også på hans barmhjertighet. Korset stod som et motsigelsens tegn og tillike som et seierstejn. Og nu? Hvilken stilling inntar korset idag?

Synden er en forbrytelse mot Gud. Hvad vilde være blitt av oss, hvis Gud hadde latt rettferdigheten alene tale!

Faderen i himlen forbarmet sig over oss. Han hengav sin enbårne Sønn. Mennesket Kristus trådte i vårt sted og ydet sone.

Men det blev sagt om Jesus, at Han skulde være et motsigelsens tegn. Det gjelder især ham som henger på korset. På Golgata stod motsigelsestegnet opreist for alt folket. Alt blev tatt med i motsigelsen. Jesus blev motsagt som profet; han blev bespottet i sin egenskap som Guds Sønn og som undergjører; hans hellighet og tillit til sin Fader blev latterliggjort; han blev bespottet som Messias og Israels konge.

Hvorav kom det at Jesus var et sådant motsigelsestegn? Menneskene dengang var stolte. De vilde ikke erkjenne sin synd. En frelser som skulde utfri dem fra Romernes åk og føre dem til jordisk glans og lykke, ham vilde de ha anerkjent. Men allikevel, rolige var de ikke. De kunde ikke la være å tenke på ham. Engstelse gnaget og gnaget innerst i samvittigheten, at de hadde dømt en uskyldig. Om de prøvde å overdøve sin angst ved høilytt spott, de fikk den ikke bannlyst fra sig. Korsets seir begynte å virke. Den tredje dag kom, opstandelsens dag, og korsets seir var et fullendt faktum. Det var korsets stilling i året 33: Rettferdighetens og barmhjertighetens tegn, motsigelsens og seirens tegn.

II

Og nu efter 1900 år? — Fremdeles står Kristi kors opreist blandt folkene som det foransakelige tegn på Guds rettferdighet og miskunnhet. Men den skare er blitt stor, som nu ser op til ham. Millioner og atter millioner kristne flokker sig om korset. De utfries fra syndens lenker, utsones med Gud og er Guds barn. De utnytter frelsens gaver, som Kristus har fortjent for oss på korset; de helliger sine sjeler og utformer i dem mere og mere Kristi hellighetsbillede.

Men dessuaktet står korset fremdeles også som et motsigelsens tegn, kun føres motsigelsen på en annen måte, som i flere henseender er farligere enn før. Fordum gikk man frem til kamp mot Kristus mere med den brutale makt. Kristus selv måtte lide all tenkelig pine

under brutalitetens umenneskelige slag. I flere århundrer etter hans himmelfart led hans kirke, hvori han jo fortsetter sitt liv, på samme måte. Martyrernes blod fløt i strømme. I vår tid, da humaniteten feires som tidens nye kulturresultat har man forlatt denne kampmetode. Andre våben brukes, som ved første blick ikke ser så farlig ut, men som ikke er mindre dødbringende. Kultur og videnskap skrider ut til kamp mot Kristus. Man søker å bortforklare Kristi guddom, å rive guddommens krone av hans hode, i den moderne videnskaps navn, ja man går så langt som til å erklære Kristi liv og virken for en saga blott, eller som en fortsettelse og videre utvikling av fortidens hedenske myte. Langt forderveligere er det at man tier Kristus ihjel. Man taler vel vakre ja sentimentale ord om hans personlighet, hans læres skjønnhet og visdom, men man fortier hans guddom. Man holder fredskonferanser uten å nevne Kristus. Statene prøver på å finne en ny og bedre samfundsordning, men Gud og Frelseren Jesus Kristus holdes utenfor. Den moderne stat er religionsløs, lyder løsenet. Kristi lov om ekteskap sies ikke å passe lenger for det moderne samfund. Og nettop fordi Kristi guddom forties, finner det ukritiske folk ingen kraftig ledestjerne mere. Kristi religion blir således for mange en følelsesreligion som ingen betydning har for familiens og samfundets utvikling og fremskritt.

Og grunnen til denne motsigelse er den samme som før. Den moderne verden vil ikke vite noget om menneskets falne natur. Innrømmer man et behov om frelse, så vil man frelses etter eget og selvisk ønske. Om Kristus vilde frelse fra timelig nød og skaffe et jordisk paradys, da var Han i verdens øine en frelser.

Men så meget korset enn er motsigelsens tegn, så er det dog seirens tegn også idag. Kristi kirke, den katolske kirke, står urokkelig midt i motsigelsens virvar. Den katolske kirke er Kristi legeme, hvori han fortsetter sitt liv. Motsigelse og lidelse som Kristus har oplevet, opplever kirken århundrede etter århundrede, ikke minst i det tyvende. Men i korset er seir. Den seir som på Golgata har begynt fortsettes i voksende grad. Den katolske kirke er tross alt ikke likegyldig for verden. Alltid angriper man den, bespottet den, og dog går den ikke under. Trodde man å ha ført et drepande slag mot den, så kommer den tredje dag, og man må innrømme at seiershymnen var forhastet. Kirken lever og dens posisjon er styrket. De beviser, at kirken er en guddommelig stiftelse, at Kristus, vår Gud og vår Frelser, er med kirken. Gjennom den forkynner Han den evige sannhet og guddommelige lov. Derfor kan kirken ikke lempe sig etter den moderne verdens ønsker og åndsstrømninger.

I forening med Jesus vår Frelser vil vi gjøre bot, yde Guds rettferdighet fyldest og således befries fra synd og syndens straff og komme til fullkommnere samfund med Kristus, den korsfestede og opstandne. Da seirer vi ved korset. Denne seir vil være hele verden til gagn. Ti når kirkens millioner trofaste barn finner frelse, liv og opstandelse i Kristi kors, så er de en demning som stanser den fordervelse, verden styrer mot; så er de like som en god surdeig, som gjennemsyrer verden med Kristi

ånd, rettferdighetens, fredens og kjærlighetens ånd. Da blir det hellige år i sannhet et gjenreisnings og fornyelses år.

2. PATER STARKE :

Høitelskede i Herren.

Der finnes neppe en tid i menneskenes historie som kan sammenlignes med denne tid vi lever i, da nød, sorg, fattigdom, splid og strid er blitt så almindelige fenomener verden over som aldri før. Men større og skjebnesvangrere blir den åndelige og religiøse nød blandt folkene. Videre og dypere enn den ytre elendighet raser kampen om menneskenes siste og største spørsmål.

Der finnes nu så mange sjeler hvor der er blitt mørkt hvor engang troens klare og rene lys skinte og som trenger en brennende tro på Gud og tillit til Gud som elsker oss også nå han sender oss prøvelser.

Hvor forferdelig hårde og tunge var tidene for den unge kristendom, da hat og løgn og baktale og forfølgelse kom over dem. Men som Jesus Kristi stridsmann roper St. Paulus til alle sine medkjempere: «La oss være iført troens og kjærlighetens panser og med saliggjørelsens håp til hjelm.»

Den faste, barnslige, urokkelige tillit på Guds forsyn og omsorg er en av de skjønneste dyder i et menneskes liv. Eier jeg denne faste tillit til den allmektige Gud, så åpenbarer jeg også en dyp tro som jo er fundamentet for det ekte sanne kristne liv. Jeg er til, sier den hl. Augustinus,, fordi Gud er god.

Hvorav kommer den nød og elendighet vi ser over alt, dette hat og splid verden over, hvorfor er menneskene så misfornøiet.

Det er blitt mørkt i folkenes liv og i så mange kristne hjerter, fordi troens lys er forsvunnet og menneskets ydmyke selverkjennelse har gitt plass for en selvovervurdering man aldri kjente før.

Kjære troende, har det ikke vært vår Frelseres store oppgave å vekke i menneskene denne tillit til Gud, til Faderen. Med håp og tillit skal vi be vårt Fadervår.

Er vi ikke forløste? Eier vi ikke en frelser, som lever og som er oss stedse nær?

II

Tårer og lidelser er menneskets skjebne siden Adams synd, og det skal bli dets skjebne inntil enden. Aldri skal menneskene greie å forvandle denne verden til paradiset som gikk tapt. Og ordene som den allmektige Gud har uttalt over Adam og Eva, våre stamfedre, etter synden, blir i kraft så lenge deres barn vandrer på jorden.

Kristus kom til oss for å frelse oss, for å frelse oss fra synden, fra den evige død, men ikke for å frelse oss fra syndens følger: Sorg og nød, fattigdom, sykdom og død.

Han har gitt svaret på menneskenes spørsmål: «Hvorfor lidelser og tårer.» Han har kastet lys på lidelsens mørke vei. Til alle retter han ordene: «Den som vil følge mig etter, tar korset på sig, fornekter sig selv og følger mig.» Det er sikkert et hårdt krav, men det er veien til lykken.

Hvorfor alle disse bitre lidelser blandt menneskene? Hvorfor denne fattigdom hos så mange, og denne overflod hos andre, hvorfor disse fryktelige sykdommer, denne klassekamp og hat, disse forferdelige kriger, hvorfor alle disse skuffelser og bitre erfaringer på livets vei. Hvorfor? Hvorfor?

Kristus svarer på det ved å tale om Guds hellighet og retferdighet, om syndenes vesen, om det store mål som er gitt menneskene. Han taler til oss på en måte vi alle kan forstå. Dette øieblikk vi opholder oss her på jorden kaller vi vårt liv. Og dette liv er blitt formørket, ikke etter Guds, men etter menneskenes vilje, det vil si ved deres synder. Livet er blitt meget alvorlig, betydningsfullt, men ikke trøstesløst og håpløst. Livet blir for et hvert menneske en prøvelsens tid. Men i dette lys som kommer fra Gud ved Jesus Kristus opplyses alt. Ved dette lys mister alle lidelser og tunge hendelser det mørke ytre.

Det evige liv venter på oss, men lidelser og død går forut.

III

Kristus er vårt livs eneste lærer. Han er Guds eneste sønn i et menneskes skikkelse. Vi vet veien denne sønn måtte gå.

Hvorfor glemmer vi det, kjære kristne? Hvorfor blir ikke Jesus Kristus vårt livs midtpunkt og lære? Han er jo svaret på alle spørsmål, han er nøkkel til alt.

Han er kommet for å bringe oss sannheten: Sannheten om Gud og om synd, om straff og forløsning, om livets alvor og evighetens betydning. Han døde for disse sannheter han har bragt.

Er det ikke en av de største sannheter der gis: Vi er skapt av Gud og bestemt for et evig lykkelig liv, men synden har såret vår sjel og formørket vårt liv, og nu må vi etter Jesu eksempel under lidelser og nød inngå i Guds rike. Men eftersom Jesu kors aldri kan betraktes som et tegn på Faderens uvilje, således kan aldri de mange slags lidelser som kommer, ansees som et uttrykk for Guds vrede. «Jeg har gitt eder eksempel,» sier Jesus til alle mennesker. (Johs. 13, 15.)

En kristens kors kan ikke skilles fra Jesu kors. Den som bærer korset i troen og tilliten, går alltid sammen med den korsbærende Jesus. En kristens lidelser blir ett med Jesu lidelser.

Når nød og bedrøvelser holder inntog i en kristen familie, hvorfor ser man da ikke på hin familie som Gud har utvalgt, den hl. Familie, Jesus vokser op i? Denne familie skulde være alle kristne familiers forbillede. Men når man ser, at også i denne familie finnes mange slags lidelser, da må man ane lidelsenes og prøvelsens betydning i Guds øine.

Guds vilje! Det var Maria og Josefs felles tanke, og deres kraft og styrke.

Hvilken lære gir denne familie oss? Hva taler den til oss om lidelser nød og fattigdom og prøvelser? Og i denne familie lever Jesus Kristus, læreren for alle mennesker og for alle tider. Når vi må gjennomgå tunge og vanskelige timer, når det synes, som nød og fattigdom har funnet en hjemrett hos oss, når tanken på ens egen

og barnenes fremtid står foran oss som noget mørkt. Når misfornøiethet og bekymring og motløshet vil ta fatt i oss, da vil vi se op til Jesus Kristus. Og når Kristus lærer oss tillit til Gud ved sitt ord og sitt eksempel ved selv å gå prøvelsens bitre vei, blir det da grunn og årsak til å klage og tape motet, når vi må gå denne samme vei?

Å gå veien Han gikk, det er ikke mørkets vei, det er ikke tårenes vei, men det er fredens og trygghetens vei.

Og når vi ser at denne familie Gud har utvalgt foran alle andre hadde del i Jesu lidelser og prøvelser, hvorfor skulde da en kristelig familie tape håp og tillit og sikkerhet, når Gud sender lignende prøvelser.

Den allmektige, allvitende Gud råder over alt. Han er stedse nær oss. Hans omsorg for oss og kjærlighet for oss forandres ikke. Hvorfor frykter vi?

Håp, tillit og tro og den barnlige bønn til Faderen, det blir det store krav til oss alle i disse vanskelige tider.

Sålenge vi vandrer på jorden hender ikke noget uten at Gud vet om det, og at Han tillater det.

Hvilken kraft og trøst ligger ikke i apostlenes ord: «Vi vet at alle ting tjener dem til gode som elsker Gud.» Og denne levende trøstefulle tanke på en Gud, på en høiere makt som råder over mig og som leder mig gjennom mange slags prøvelser mot det høieste mål, det blir mitt livs lys og trygghet.

Ja, den sanne kristne kjennes på, at han i prøvelsens time oppløfter sine tanker tillitsfullt til Gud, at han ikke kjenner engstelse og motløshet i nød og sorg.

Men er tilliten til Gud tapt, da er alt tapt, da lar menneskene armene synke.

Denne barnslige, urokkelige tillit til vår Gud og vår Fader gir vår sjel et freidig trekk, og i dette sinnelag blir hele vårt liv et sursum corda: opad hjertene, opad til lysets og kjærlighetens og godhetens Fader, til Faderen som holder oss ved hånden også når det synes, at vi går tett ved avgrunnen.

Hvad solen betyr for vårt jordiske liv, det betyr tilliten til Gud for vårt kristelige liv.

Og hvad bedre kunde moren eller faren legge ned i barnets hjerte enn denne tillit til Gud som er oss stedse nær og som ser alt. Denne tro i barnets hjerte blir en vidunderlig plante, og den bringer verdifulle frukter. Også barnet, også det unge menneske må vite det, at Gud har sin vise mening, når han sender prøvelser.

Å anstrenge sig og å strebe, at denne tillit til Gud blir mere og mere festet i oss, det er den beste skole for dette livs kamp.

Hvis jeg er overbevist om at hver dag og hver hendelse har sin plass i Guds plan og forsyn, da gis i menneskets hjerte ikke lengere plass for motløshet, ikke lengere plass for menneskets frykt.

Jeg vet hvem jeg har trodd. Det er St. Pauli ord. Vi vet hvem vi har trodd. Den allmektige Gud har skjendet oss sin sønn, og denne har bragt oss sannheten. Ordene Jesus har talt blir kraft og trøst og styrke for alltid. Hans liv i fattigdom, nød og prøvelser blir et lysende forbillede for oss mens vi vandrer gjennom dette livs mørke daler.

Især i dette år, kjære kristne, dette store minneår om vår Frelseres død og lidelse på korset og som skal bli et hellig år for hele kristenheten, vil vi rette våre øine op til Ham. Mere enn før vil vi lytte til Hans ord og betrakte Hans hellige liv. Vi vil motta dette vidunderlige lys som går ut fra Golgatha. I dette lys vil vi vandre, i dette lys vil vi drøfte vårt livs store spørsmål, og i dette lys finner vi kraft og styrke i alle vanskeligheter!

På Kalvaria er tendt verdens lys. Den som vandrer i dette lys går ikke i mørke, men har livets, det evige livs lys i sig.

To salmer til Jesu Hjerte

I.

(Mel: «Herre, la vårt sinn og hjerte»)

Her, hvor livets stormer tier
foran Tabernaklets dør,
Jesu Hjerte, vi dig vier
hva vi lider og vi gjør.
Sign vårt arbeid, sign vår smerte —
alt skal bæres i ditt navn,
dig til ære, Jesu Hjerte,
og vår sjel til evig gagn.

Jesu Hjerte, dine flammer
er vårt lys på himmelvei,
så selv livets ve og jammer
knytter sjelene til dig.
Fra din åpne vunde rinner
nådestrømmen vidt omkring.
All vår lagnads dystre minner
dør i dette kildespring.

Er enn avgrunnsdyp vår våde
og vårt liv en blodig val,
stor som havet er din nåde
selv i dødens kamp og kval.
Derfor, Frelser, til din ære
vier vi vårt liv, vår død.
Da vil hver en korsvei bære
glansen av din hjerteglød.

II.

(Salmebokens nr. 80 i omarbeidet skikkelse).

Jesu Hjerte, sinn og tanke
priser dig fra gry til kveld,
sanne vintre, edle ranke,
nådens rike kildeveld.

I din hjertevundes flammer
lyser paktens offerblod.
All vår syndenød og jammer
lutres kan i denne flod.

Freidig tør vi derfor heve
blikket mot din hjertebrand,
til vi engang skal få leve
lykkens liv i lysets land.

Salig, salig, hver som finner
livet i din kjærlighet.
Selv i dødens skygger skinner
lyset fra din herlighet.

K. KJELSTRUP.

Konsistorium.

Den 13. mars avholdtes det hemmelige konsistorium, og den 16. mars det åpne konsistorium.

Ved det hemmelige konsistorium utnevntes de 6 kardinaler, hvis navn allerede var offentligheten bekjent: erkebiskop *Fossati* av Turin, erkebiskop *Villeneuve* av Quebeck, erkebiskop *Dalla Costa* av Florents, den apostoliske delegat i U. S. A. *Fumasoni Biondi*, Nuntius i Bukarest *Dolci*, og erkebiskop *Innitzer* av Wien. Tillike har hs. hellighet «reservert en pectore» to kirkefyrster — d. v. s. utnevnt to kardinaler uten at disse og offentligheten foreløbig underrettes derom. Deres navn vil paven først bekjentgjøre senere, men der sies almindelig i pressen at det dreier sig om Nuntius *Maglione* i Paris og sekretær i det vatikanske statssekretariat *Pizzardo*.

I det hemmelige konsistorium blev også de ledige survikanske bispestoler i Palestina og Valetri besatt. Kardinalene *Sincero* og *Cerretti*, som blev utnevnt til disse to bispedømmer, ophøiedes derved fra kardinalprester til kardinalbiskoper. Til den romerske Kirkes kansler utnevntes i stedet for avdøde kardinal *Frühwirth*, kardinal *Boggiani*.

23 kardinaler deltok i konsistoriet. Pius XI holdt en lengere tale hvor han kom inn på de viktigste kirkelige begivenheter siden det siste konsistorium og beklaget den nuværende verdenskrise som hadde sin grunn i den gjensidige mistillit og den overdrevne og forbitrede nasjonalisme. I den gamle og nye verden hørt atter våbenklang, og der fløt broderblod. Dypt bedrøvet også den økonomiske krise ham, som navnlig ramte de svakeste og fattigste — og den arbeidsløshet, som truet den politiske, sosiale og religiøse orden. Man måtte ikke glemme at den nuværende krig mot Gud var en del av den verdenskatastrofe som alle led under. Paven sluttet sin tale med det håp at det hellige år vilde bringe en åndelig fornyelse og en lettelse av all nøden på jorden — han vilde bønnfalle himlen om lys og fordragelighet for alle de

konferanser og forhandlinger, som i løpet av det hellige år skulde finne sted for en økonomisk nyordning, for en avrustning og krigsgjeldens avvikling. Endelig kom paven inn på den beklagelige foreteelse i det bulgarske kongehus, hvor alle løfter var blitt brutt, da den nyfødte prinsesse ikke blev døpt etter det katolske ritual. Men han visste hvem som hadde ansvaret og kunde derfor ikke nekte en dypt bedrøvet mor som bedyret sin uskyldighet i det forefalte, sin apostoliske velsignelse.

Det åpne konsistorium blev holdt den 16. mars — undtagelsesvis i selve Peterskirken for at festen med overleveringen av kardinalshattene kunde — i anledning det begynnende jubelår — anta preg av en storslått kirkebegivenhet. Flere tusen mennesker var forsamlet, bl. a. det diplomatiske korps in pleno. De nye kardinaler førtes til pavens tronstol, hvor hs. hellighet omfavnet dem, vekslet fredskysset med dem og høitidelig iklødde dem kardinalshatten. Senere blev de nye kardinaler i konsistoriumsalen forlenet med retten til å tale i kardinalfor-samlingene.

Svenske helgenlegender.

Fra Fornsvensk Legendarium ved I. B—W.

Erik den hellige. Sveriges vernehelgen.

I Guds navn fortelles her i få ord om den høibårne fyrste og ærerike herre Sankt Eriks, konge av Sverige, herkomst, levnet og gode slutt. Han stammet fra edle, kongelige og høibårne ridderlige slekter i Sverige. Da landet blev uten konge, blev han enstemmig valgt dertil og blev ved Uppsala høitidelig ophøiet og kronet, for han var ved sitt milde sinn og hederverdige levnet for Gud ridderskapet og den hele almue meget kjær. Da nu denne hellige herre, Hellig Trefoldighets dyrker, var kommet til makten, rettet han alle sine bestrebelser mot å opnå tre mål, prydende og fullbyrdende sine levedager med en salig martyrdød. Og følgende det gamle testaments hellige kongers eksempel, satte han som sitt første mål å bygge nye kirker og forbedre og utvide gudstjenesten. Hans annet mål var å styre sitt folk og tilse at lov og rett efterlevedes, og til sist vilde han kjempe for den hellige tro og mot rikets fiender. For alt det strevet han mandig. Først og fremst tok han sig av Uppsala kirke som nu kaltes Gamla Uppsala og som forrige konger, hans frender og forfedre hadde grunnlagt og til dels bygget på, og innsatte klerker til å oprettholde gudstjenesten. Og han fullførte kirkens opbygning med stort og kostbart arbeid. Siden fór han kring i sitt rike til sin almue, styrkende lov og rett, og vek ikke av hverken til høire for gunst eller gavers skyld, eller til venstre for hat eller feighets skyld, men gikk den rette vei frem som fører til himmeriket. Så skapte han enighet, han forsonet uvenner og hjalp dem som blev undertrykket av de mektige, han styrket og støttet dem som var kommet på den rette vei, og drev bort fra riket de umilde og urettferdige, og skipet rett for hver mann efter loven. Da nu almuen hadde ham meget kjær fremfor alle andre, for disse og andre hans dyders skyld,

og alle enstemmig vilde gi ham tredjedelen av alle de inntekter som ifølge gammel landets skikk med rette tilkom kongens hus, til landets og det almenes nytte og gagn, så gav han dem som tilbød ham dette, følgende svar: «Jeg lar mig nøie med det som er mitt, det som tilhører eder, må I beholde, for det kan vel hende at eders etterkommere kan behøve det.» Hvilken rett-tenkende fyrste! Mvis make man sjelden finner, som var fornøiet med sitt eget og ikke med gjerrighet eftertraktet sine undersåtters eiendom.

Som det er ganske rimelig at hver den som skal styre og dømme andre, først bør kunne styre sig selv og undertrykke sine legemlige lyster og begjæringer under fornuftens lydighet og alltid sette sin sjels higen og attrå til Gud — derfor var denne vår hellige konge ivrig i gudelige bønner og megen våken og faste, deltagende mot dem som var kommet i bedrøvelse og motgang, mild og gavmild i almisser til de fattige. Han tuktet uavladelig sitt legeme med hårskjorte, som han også bar da han blev drept og som ennu i denne dag bevares som en helligdom i Uppsala domkirke, for den var gjennomtrukket med hans blod.

Da nu, som før sagt, den hellige kirke var befestet og landets styrelse i god stand, samlet han en hær for den hellige kristne tro og mot sine fiender og tok med sig biskop Henrik som den gang var biskop i Uppsala (og som siden som salig martyr døde for sin tro), og drog til Finland som på den tid var et hedensk land.

Der tilbød kong Erik folket å motta den kristne tro og inngå fred og forlik med ham, men da de ikke vilde gå med på nogen av delene, slo han dem i flere slag med sverd, hevnende de kristnes blod som de så lenge og ofte hadde utgydt.

Og når han så hadde vunnet en herlig seier, falt han bittert gråtende ned på sine knær i gudelige bønner, da hans hjerte alltid var mildt og medlidende. En av hans menn spurte ham hvorfor han gråt, da han i stedet burde være glad for den herlige seier han hadde vunnet over Vårherre, Jesu Kristi og den hellige kristne tros fiender. Han svarte: «Jeg fryder mig og hoilover Gud Herren at han har forunt oss seier, men jeg sørger over at så mange av disse sjeler i dag er gått fortapt, som kunde ha fått et evig liv om de hadde mottatt den kristne tro.» I dette fulgte han den gode Gudsvennen Moses' eksempel, hvilken av alle menn var den barmhjertigste og mildeste, han som for Guds skyld lot drepe avgudsdyrkene, hevnende deres hån og vanhelligelse, men dog bad til Gud for sitt folks synder.

Siden kalte Erik for sig de i landet som ikke var blitt drept, og lot St. Henrik bli igjen for å oprettholde kristendommen og ansette klerker og befestet på alle måter det som tilhører den kristne tro og gudstjenesten, og fór så hjem til Sverige med en ærefull seier.

Da nu det tiende året av hans regjering var inne, hendte sig — på det at den rettferdige mannen skulde hjemsøkes av motgang og for at den gode sed skulde bli så meget mere fruktbar gjennom å nedlegges i jorden — at menneskenes gamle fiende, djevelen, opreiste mot ham en fiende som hette Magnus, en kongesønn fra Danmark og som tilvendte sig makten foregivende arve-

rett på mødrenes side, mot rikets lov og bruk, som ikke tillater utenlandske menn å styre og regjere i Sverige. Han forbandt sig med en av landets mektige herrer og med andre oprørske og urettferdige menn som han lokket til sig med gaver og store løfter. De forenet sig og sammensvor sig til kongenes ufærd og død og samlet hemmelig en hær — kongen uvitende, som ikke ventet sig ondt av nogen — og drog imot ham med en stor makt, ved Østre Aros, som nu kalles Uppsala. Samme dag var hellige Farsdags høitid inne (Kr. himmelf.dag), hvilken dag denne verdige herre efter Vårherres vilje skulde opfare til Himmerikets ære og herlighet. Da nu denne hellige kongen denne dag hørte tidene og messen i den hellige Trefoldighetskirke på det berg som da blev kalt «Vårherres berg», der hvor nu domkirken står, kom en av hans menn til ham med bud at fiendene var kommet, at de var like foran byen og at det var mest rådelig å gripe til våben og møte dem. Da svarte kongen: «La mig i ro høre denne store høitidsdags messe til ende. Jeg håper til Gud, at skulde det ikke forunnes mig å få høre den til slutt, jeg da skal få høre resten et høitideligere sted.» Og efter disse ord befalte han sig i Guds hånd og gjorde det hellige korsets tegn foran sig, hvorefter han ikklædde sig harnisk sammen med sine tjenere. Og selv om de var noen få, møtte de sine fiender mandigen, og disse rykket imot dem rettende sine våben mest mot kongen som de slo til jorden, og gav ham sår på sår og pinet ham jammerlig, og til sist hugget de hans ærverdige hode av. Og så før han med seier bort fra kamp og strid til evindeligg fred, saligen byttende det verdslige riket mot himmelens rike. Da skjedde det jærtegn som var begynnelsen til alle hans andre undere, at på det sted hvor hans blod rant ned, brøt det frem en sprudlende kilde som ennå finnes som et bevis på hans hellige martyrium.

Da fiendene var dratt bort og kongens lik lå igjen på det sted hvor han var blitt halshugget, bar noen av hans få gjenlevende tjenere liket til en fattig enkes hus som var like i nærheten. Hos henne bodde en kvinne som i mange år hadde vært blind, og hun tok på det hellige legeme med sin hånd og strøk over sine øine med hans hellige blod, og straks fikk hun igjen sitt syn og lovet Gud i hans hellige martyr Sankt Erik.

Alt annet om hans hellige levnet og hvordan hans hellige relikvier førtes fra Gamla Uppsala til Nya Uppsala hvor han nu hviler og de undere og jærtegn Gud gjorde og ennå idag gjør for hans hellige forbønners skyld, finnes annetsteds beskrevet.

Denne hellige konge, St. Erik, led martyrdøden året 1160 efter Guds fødsel på mai måneds attende dag, da Alexander den tredje var pave i Rom og Vårherre Jesus Kristus styrte i Himmeriket. Han være lov, heder og ære alltid foruten ende. Amen.

Anmerkninger.

I et håndskrift i det Vatik. bibliotek — fra 1400-tallet (Droning Kristinas samling) — forekommer denne legende både på latin og gammelsvensk. Den siste har senere blitt oversatt til ny-svensk fra hvilken oversettelse til norsk er foretatt.

Om Erik den helliges byrd og herkomst vites intet med sikkerhet. Hans far het Jedvard og «var en god og riker bonde», sier krønikene. Navnet hentyder til engelske forbindelser. Ifølge en middelalderlig tradisjon (fra omkr. år 1320) var hans mor en datter av kong Blot-Sven. Gjennem sin gemalinde Kristina regnet han slektskap med den gamle Stenkilske kongeætt.

Kong Erik blev aldri hverken beatifisert eller kanonisert. Det svenske folk kåret ham til sin vernehelgen, og det synes som om Rom ikke har lagt hindringer i veien herfor. Det finnes ennå i behold pavelige bulletiner der Erik kalles «den salige» og «den hellige». Gamla Uppsala domkirke ferdigbygget ved midten av 1100-tallet, hvorav en del, nemlig koret og midttårnet, står igjen som Gamla Uppsalas menighetskirke.

Kongesønn var ikke Magnus. Hans far var Henrik Skatelår, sønnesønn av kong Sven Estridsson. Hellige Farsdag — denne innfalt imidlertid 1160 den 5te mai. Som Eriks dødsdag angis her likesom i Vallentunalegendariet (fra 1198) dødsdagen den 18de mai. Mulig kan man, som professor Schück fremholder, på følgende måte forene de motstridende oppgavene. «Selve dødsdagen har inntruffet «helga Farsdag» den 5te mai. Festdagen den 18de mai kan da ha vært den dag på hvilken Eriks lik overførtes til Gamla Uppsala domkirke, og er således årsaken den første angivelse. Året 1273 den 23de (24de) juni flyttedes relikviene høitidelig fra Gamla Uppsala til Østra Aros — den annen angivelse.»

Den opprinnelige «St. Eriks källa» skal ha vært i St. Eriks kapell på Riddertorget, som blev ødelagt av brand året 1702.

Fra Vikariatet.

Vår hl. Fader, pave Pius XI, har forkynt et jubileumsår i anledning av 1900-årsdagen for Frelserens død og oppstandelse. Dette hellige år tar sin begynnelse 2. april og vil vare inntil 2. april 1934.

På grunn av den store jubileumsavlat, som på nogen undtagelser nær kun kan vinnes i Rom, suspenderes de sedvanlige avlat.

I

Efter pavelig bestemmelse kan i det hellige år kun følgende avlat vinnes: 1. avlaten i dødstimen; 2. avlaten knyttet til Angelus-bønnen; 3. avlaten knyttet til de 40 timers tilbedelse; 4. avlaten som vinnes ved å ledsage Vårherre i vandringsbrødet til de syke; 5. avlaten knyttet til Portiuncula-kirken i Assisi; 6. avlaten knyttet til de hl. steder i Palestina; 7. avlaten knyttet til den hl. grotte i Lourdes — under Lourdes' særlige jubileum fra 2. febr. 1933 til 2. febr. 1934; 8. avlaten som kardinalene og biskopene meddeler de troende ved høitidelige anledninger.

Alle andre avlat suspenderes i det hl. år. Dog kan de avlat, som kan tilvendes sjelene i skjærsilden, også i det hl. år tilvendes dem.

II

Følgende personer kan vinne jubileumsavlaten i det hl. år uten at de reiser til Rom: 1. alle nonner og ordens-

søstre; 2. de fromme kvinner (oblater) som, uten å avlegge ordensløfter, fører et liv i fellesskap approbert av kirken; 3. alle kvinnelige medlemmer av en kirkelig approbert tredje orden som lever i fellesskap, og deres aspiranter, noviser og elever; 4. alle, både gifte og ugifte, kvinner som levver i et kvinnelig institutt, selv om det er verdslig; 5. eneboerne som lever i bestandig ensomhet, men tilhører en regulær orden så som Trapistene, Camaldulensene, Kartäuserne; 6. de troende av begge kjønn som er berøvet sin frihet, så som fangene, de landsforviste; 7. de syke og sykelige som av den grunn ikke kan reise; tjenesteyende på hospitaler og forbedringsanstalter; arbeidere som ved daglig arbeid må tjene sitt livs underhold; alle som er fylt det syttiende år.

Alle de her nevnte personer kan vinne jubileumsavlaten, når de efter verdig mottagelse av botens og altrets sakramenter oppfyller de betingelser som deres ordinarius (biskopen) bestemmer. Disse betingelser vil for vårt Vikariats vedkommende senere bli bekjentgjort.

III

De personer som reiser til Rom, kan vinne jubileumsavlaten når de, efter verdig mottagelse av botens og altrets sakrament, tre ganger besøker hver av Roms 4 hovedbasilikaer og der forretter de foreskrevne bønner.

Jacob Mangers,
biskop av Selja, Ap. Vikar.

Hvem gjør det etter?

Ja, hvem vil følge det eksempel som en dame, medlem av menigheten i en mindre by ikke så svært langt fra Oslo, foregår «St. Olav»s venner med? Ved energisk og målbevisst arbeid har fruén siden januar tegnet annonser til vårt blad for over 1200 — tolv hundre — kroner!

Vi runder nu et kvartalshjørne og benytter derfor leiligheten til å sende henne vår beste takk samtidig med at vi fremholder hennes arbeid som bevis på hvad der kan utrettes når en sterk og ukuelig vilje trer i en god saks tjeneste. En vilje som tar skuffelser og nederlag — de store hindringer for så mange mennesker — med mot og uforsakthet og bare går videre med humør og energi.

Hvem vil gjøre henne det etter —?

Men vi kan ikke komme inn på denne særlige form for «katolsk aksjon» uten samtidig å la takkende tanker gå til de to damer, som fremdeles yder vårt blad sin støtte på denne måte nu som de har gjort det gjennom mange år. Vi vet at de ikke ønsker sine navn dratt frem, men vi håper, at de ikke tar oss det ille op om vi frembærer en *takk* også til dem for alt de har gjort og fremdeles gjør for å trygge bladets økonomiske eksistens.

Kunde vi blott få mange, mange slike venner.

Hvem vil gjøre dem det etter —?

«St. Olav»s red.

Dementi.

Igjennem adskillige norske blader er gått en historie fra et rumensk kloster om 40 nonner som skal ha overfalt sin skriftefar da han forgrep sig på en av dem. Vi har henvendt oss til «Catholic Truth Society», som opplyser at man gjennom den rumenske legasjon i London har fått konstatert, at det nevnte kloster *ikke* er katolsk. Meddelelsen bekreftes yderligere gjennom et personlig brev fra chefredaktør Dean, «The Universe» til «St. Olav»s redaktør.

I sannhetens navn anmoder vi de norske blader, som har inntatt nevnte notis — i første rekke «Dagbladet», Oslo — om også å innta dette dementi.

«St. Olav»s red.

St. Olavs Forbund.

Til representant i St. Olavs forbunds centralstyre har høierverdige superior pater *Witte* for Mellem-Norges kirkedistrikt utnevnt pater Lutz O. P. og høierverdige superior pater *Starke* for Nord-Norges kirkedistrikt utnevnt pastor dr. Gorrissen. De to nye representanter møtte for første gang på centralstyrets møte som under bankchef Parmanns ledelse avholdtes torsdag den 23. mars.

Herhjemme: —

OSLO. St. Josefs foreningen holdt sin årlige generalforsamling torsdag den 23. mars under ledelse av formannen. Av protokollen fremgikk det at det i sesongen var holdt ikke mindre enn 12 foredrag av forskjellig innhold og flere ledsaget av lysbilleder og flere med diskusjon. Regnskapet viste en liten fremgang i året. Valget hadde det utfall at hele styret gjenvalgtes. Styret består av O. B. Olafsen, formann, G. Geist, næstformann, B. Granberg, kasserer, og M. Olafsen, sekretær. Likeledes gjenvalgtes revisorene F. Nikes og A. Germeten. Formannen meddelte at det blev foredrag på de 2 førstkommende møter, nemlig torsdag 30. mars av G. Geist og torsdag 6. april av Arkitekt Kollerud, dette siste er ledsaget av lysbilleder. Foreningens nye lov, som blev vedtatt ifjor av medlemmene, er nu approbert av biskoppen og er dermed trådt i kraft. Generalforsamlingen var godt besøkt. Foreningens direktør er velerv. Pater J. Vanneufville. O.

OSLO. Ordfører Carl Wright fra Porsgrunn holdt søndag den 26. mars foredrag om «et besøk i Sovjett-Samveldet». Foredraget var arrangert av St. Olavs Forbund og oprinnelig tenkt avholdt i Foreningslokalet, men på grunn av det almen-interessante emne overflyttet det til St. Sunnivaskolens gymnastikksal, hvilket viste sig å være en klok foranstaltning, da det var en tallrik og representativ forsamling, Oslo-leddets formann, hr. O. Andersen kunde ønske velkommen innen han gav ordet til kveldens foredragsholder, som nu holdt tilhørerne fengslet ved sin klare og intelligente fremstilling av de russiske forhold, som de fortøner sig når man som medlem av den norske handelsdelegasjon foretar en 3 ukers reise i Sovjett-Samveldet. Efter en meget

orienterende kort gjennomgang av Russlands historie siden 1912 — som ordføreren fortjener en særlig kompliment for, da det er sjelden å få et så rikholdig emne så fortrinlig koncentrert, at alt det vesentligste kommer med innenfor en minimal tid — tegnet taleren et særdeles levende billed av det moderne Sovjettstyres virksomhet og delvise resultater, forsåvidt disse foreligger nogenlunde avsluttet og håndgripelige. En verden i oppløsning og i en intens kamp for å finne en ny form — løslupne krefter som tumler om hverandre og tørner mot hverandre i en fortvilet søken etter sammenspill — det er det moderne Russland. Et varmt bifall hilste foredragsholderen da han sluttet og hr. Andersen på forsamlingens vegne takket ham for den instruktive kveld. Etterpå var der et hyggelig selskapeleg samvær, utmerket arrangert og avviklet av styrets flinke og elskverdige damer.

E.

TØNSBERG. St. Olavs menighet i Tønsberg hadde midtfaste søndag den store glede å se biskop dr. Mangers på besøk og det blev en strålende festdag. Man måtte imidlertid ta hensyn til fastetiden. Det lille, men vakre kapell, var derfor enkelt men smakfullt dekorert. St. Elisabetssøstrene hadde all ære av sitt arbeide. Foruten menigheten i Tønsberg hadde også trosfeller fra Horten og Sandefjord innfunnet sig. Fra tårnet vaiet flagget og hilste biskop Jacob av Selja velkommen. Da prelatmessen skulde begynne var kapellet fylt til trengsel. Den vikarierende prest, dominikanerpater Alby, hentet biskopen og førte ham til alteret mens orglet bruste. Sangkoret utførte sitt arbeide utmerket under organisten prof. Riedels ledelse. Hr. Riedel spilte mesterlig. Etter messen — stående foran alteret med mitra og stav — holdt så vår overhyrde en hjertevarm preken til menigheten og minnet om pliktene mot Gud og kirken, hvorpå «Store Gud vi lover dig» blev sunget med kraft og begeistring. Efter høitideligheten i kirken samedes menigheten hos presten, hvor søstrene hadde arrangert et festlig kaffebord. Hans høiærv. blev hilst med bifall da han ledsaget av pater Alby trådte inn. Pateren holdt velkomsttalen og nevnte herunder de mange historiske minner som Tønsberg, Norges eldste by, har fra katolsk tid. Og så utbragtes et 3×3 hurra for vår biskop. Efterat hans høiærv. hadde takket for velkomsttalen gikk man til bords, og menigheten tilbragte en hyggelig stund sammen med sin kjære biskop og avholdte prest. Hans høiærv. lovet å komme snart igjen til oss. — St. Olavs kapell kunde ikke rumme de mange som ønsket å bivåne aftenandakten og en masse måtte gå uten å komme inn. Det blev en festandakt i ordets rette forstand. Pater Alby holdt en gripende fastepreken. Biskop Mangers meddelte så den sakramentale velsignelse og høitideligheten avsluttedes med salmen «På sannhets fjell en bygning står». — Menigheten takker hans høiærv. for besøket og håper at det ikke blir altfor lenge til neste. Vi takker pater Alby for hans arbeide — og sender herigjennem moder Alkantara og alle søstrene på St. Olavs klinikk en hjertelig takk for alt strevet og gjestfriheten.

—n.

I RADIO. For oss katolikker, som bor langt fra kirken og sjelden får anledning til å høre messen, er radioen en kjær oppfinnelse, så vi hver søndag hører messen gjennom eteren. Og som oftest blir Polen det nærmeste som gir oss den åndelige føde med sin vakre gudstjeneste og særdeles skjønne sang. Jeg hadde anledning her forleden til å høre frk. Østenstads barnekor i St. Halvard synge. Kunde det nu ikke la sig gjøre at dette barnekor fikk synge i radio nu i påskehøitiden? Kringkastningsselska-

pet vil nok sikkert stille sig velvillig til dette. Jeg tør derfor be frk. Østenstad om å etterkomme dette ønske, og andra kringkastningen om dette. En glad lytter.

— og derute:

SPANIA. Den katastrofe, som har rammet det katolske Spania, har ikke bare vært av det onde — en våken og målbevisst «katolsk aksjon» har reist sig på ruinene av den gamle. Og den 4. mars er en merkepel i denne nyorientering. Forut for denne dag gikk et kraftig reorganisasjonsarbeide, som blev lagt i hendene på en så øvet fører som Don Angel Herreda og samtidig arbeidedes ivrig på å få en forening av alle kristeliginnstillet spaniere istand. Den 4. mars konstituertes «det spanske forbund av autonome høiregrupper» — i spansk avkortning kalt C. E. D. A. som er en fast sammenslutning av alle politiske fraksjoner med de viktigste programposter felles og omspender alle deler av landet og — det viktigste! — alle befolkningslag og alle erhvervsgrener. Ceda er altså en politisk representant for intet mindre enn 800,000 spaniere ved sin start, og så ung som organisasjonen enn er har den dog arbeidet så iherdig med sin propaganda, at den står på linje med de sterkeste politiske maktfaktorer i riket.

President for Cedaen er den kjente katolske parlamentariker Gil Robles, en praktfull førerskikkelse. I sin første store tale som president kom han inn på den åndens revolusjon som nu forestod og hvorledes alle gode katolikker måtte stå samlet nu når den sociale orden var i fare, selv om man kunde være politisk uenig ellers. Ceda var ikke en forbigående foreteelse, men et vedvarende forbund, som skulde ta et korstog op med parolen «For Gud og fedrelandet».

ROM. I anledning av det hellige år vil Kristi Legemsfest bli feiret med en særskilt høitidelig procesjon. Det forlyder, at paven personlig vil delta i den, som utgår fra St. Peter, ledsaget av samtlige kurie-kardinaler og prelater, den pavelige hofstat, representanter for alle ordener og seminarier osv.

VATIKANBYEN. Til kansler for den katolske Kirke efter avdøde kardinal Frühwirth er utnevnt kardinal Thomas Pius Boggiani, som i likhet med sin forgjenger tilhører Dominikanerordenen. Han er født i 1863 og efter å ha vært erkebiskop i Genua blev han i 1916 kardinal.

ST. PETERSKIRKEN. For å lette de besøkende anledningen til et inngående studium av de kunstverker som befinner sig i sidekapellene er der nu blitt innlagt inndirekte elektrisk lys, så at f. eks. Michel Angelos berømte «Pietà» nu kan sees klart og tydelig uansett hvilken tid på dagen det er.

LOURDES. I anledning av 75 års jubileet er der utgitt en interessant fortegnelse over alle de sykdommer som er blitt helbredet i Lourdes i løpet av dette tidsrum. Av beretningen fra 1858—1904 viser det sig at av de 3350 lægekontrollerte helbredelser er kun de 265 for sykdommer av nervøs art, 650 er for tuberkulose, 497 for fordøielsessykdommer, 47 nyrelidelser, 120 ryggmarvssykdommer, 464 hjerne-lidende, 104 svulster, 17 kreft, 44 åpne sår, 48 blinde, 31 døvstumme osv.

AMERIKA. I Detroit er der i St. Franciskus' tredje ordens foreningslokaler innrettet et kjøkken for de arbeidsløse. Fra 900—1600 arbeidere får her hver dag deres måltid.